

Metodika pro výběr EIZ pro roky 2023–2027, verze 1

Princip posouzen a doporučen Odbornou radou CzechELib:	25. 8. 2021
Návrh metodiky vypracován výkonným týmem CzechELib:	27. 8. 2021
Datum schválení Řídicím výborem projektu NCIP VaVal:	7. 9. 2021

Úvod

V období projektu IPS OP VVV CzechELib (2018–2022) byla výše podpory nastavena takto: *“Podíl podpory EIZ je pro citační a metrické nástroje definitoricky nastaven na 70 %. U ostatních EIZ je podpora 50 %, což je v souladu s Chartou projektu CzechELib, jež si vytyčila cíl udržet podporu na ostatní EIZ na úrovni 50 %. Aby bylo možné splnit cíl 50% podpory, je nutné omezit výběr EIZ podporovaných z projektu CzechELib.”*

V letech 2023–2027 nastanou postupné změny, a to mírný pokles relativní výše podpory.

Navržený pokles vychází z následujících skutečností:

- zvyšující se spoluúčast institucí je vnímána ze strany RVVI i MŠMT jako zdravá a žádoucí,
- pokles podpory vychází z kalkulací pro návrh rozpočtu projektu NCIP VaVal, kde částka vyhrazená na podporu EIZ v jednotlivých letech je prakticky konstantní, přičemž mírný pokles by měl s vysokou pravděpodobností umožnit garantovat navrženou relativní výši podpory pro jednotlivé roky za předpokladu obdržení vládou ČR schválené alokované podpory – viz Tab. 1; a bez razantních navýšení nákladů na EIZ v letech 2023–2027,
- součástí portfolia zajišťovaného v letech 2023–2027 budou i smlouvy zahrnující prvek Open Access publikování (např. transformační smlouvy typu Read and Publish/Publish and Read, kde lze v některých případech očekávat i významnější navýšení finanční hodnoty smluv, nebo jiné způsoby podpory Open Access, přičemž principy podpory by měly být obdobné jako v kategorii *ostatní EIZ*). Výše podpory OA bude stanovena v ideálním případě tak, aby nebyly zvýhodňovány nebo znevýhodňovány obory např. s ohledem na rozdílnou publikační praxi.

Protože v období 2023–2027 je již počítáno s postupným poklesem podílu podpory ze státního rozpočtu, není garance výše podílu podpory v jednotlivých letech imperativem.

Tabulka 1: Dostupná výše podpory na EIZ (schválená v rozpočtu projektu RVVI, vládou ČR)

	2023	2024	2025	2026	2027
rezervovaná částka na EIZ v projektu NCIP VaVal / mil Kč	400	393,75	387,5	381,25	375

Princip:

EIZ jsou seřazeny sestupně podle počtu hlasů, práh (min. počet hlasů pro akceptaci daného EIZ) je i nadále nastaven na hranici 3 právnické osoby (tzv. “pravidlo 3+”). Nastavená hranice vychází ze zkušeností z let 2018–2020. CzechELib však může navrhnout revizi této hranice s ohledem na maximální počet administrovatelných konsorcií (limitujícím faktorem by se mohl stát počet konsorcií, která lze účelně administrativně zvládnout bez posílení personálního obsazení Licenční a administrativní jednotky CzechELib, resp. ekonomického úseku NTK).

Zkratky a definice:

EIZ je elektronický informační zdroj, který prošel schválením Odbornou radou jako zdroj pro podporu vědy a výzkumu.

CM EIZ znamená „citační a metrické EIZ“, tj. citační databáze Web of Science, Scopus a nadstavbové nástroje InCites a SciVal, případně jiné zdroje podobného zaměření, pokud se vyskytnou.

Jako **ostatní EIZ** jsou pro jednoduchost označovány všechny EIZ, které nespádají do kategorie CM EIZ.

Podporou EIZ se rozumí finanční podpora na pořízení EIZ distribuovaná prostřednictvím CzechELib.

Bezpečný kurz je kurz „ČNB deviza prodej“ k prvnímu lednovému dni daného roku, pro který je takový kurz zveřejňován (obvykle 2. 1.), navýšený o 5% rezervu. Je stanoven dokumentem „Postup použití kurzu pro stanovení zálohové platby členské instituci v roce 202x“.

Celková cena EIZ v Kč s/bez DPH je částka, která je zaplacená vydavateli/dodavateli (dále „Poskytovatel“) za celé konsorcium pro dané EIZ.

Vypočítává se: (celková cena v původní měně) x (kurz) x (1 + DPH). Pro odhadový výpočet se použije bezpečný kurz. Sazba DPH je buď již stanovena, nebo se použije hodnota 21 %.

Podíl podpory EIZ je: (podpora EIZ v původní měně) / (celková cena EIZ v původní měně).

OR je Odborná rada CzechELib = Odborná rada Projektové aktivity 1 NCIP VaVal

UI je účastnická instituce – instituce, která projevila zájem o účast v projektu CzechELib, a která činí kroky potřebné k zapojení do projektu.

ČI je členská instituce – instituce, která má s NTK uzavřenou Smlouvu o centralizovaném zadávání, následně pak Smlouvu o zajištění a zpřístupnění EIZ.

Přístup k EIZ znamená institucionální přístup k EIZ (přes IP rozsahy ČI; ověřením přes Shibboleth, kde oprávnění je uděleno na základě afilace k instituci, nebo jinou formou autentizace). Možnost vzdáleného přístupu pro uživatele z jiných institucí na základě registrace fyzické osoby se **nepovažuje** za další institucionální přístup k EIZ.

Počet hlasů je počet institucí, které hlasovaly pro daný EIZ. Pokud instituce zajišťuje **přístup k EIZ** pro více právnických osob, je pro tento EIZ její hlas roven počtu těchto institucí (pozn.: týká se prakticky jen vybraných případů u KNAV a FgÚ AV ČR); každý z těchto případů musí být explicitně schválen OR.

Postup výběru

Praховá linie (min. počet institucí nutných pro vytvoření konsorcia) je nastavena na základě zkušeností z provozu CzechELib v letech 2018–2021. Udržení tohoto nastavení předpokládá již jen zanedbatelné nárůsty v počtu konsorcií na EIZ.

Na každý další EIZ, navržený ČI/UI nebo nabídnutý Poskytovatelem, bude uplatněn tento postup:
Základní podmínka:

CzechELib podpoří jen zdroj, o který projeví závazný zájem nadprahový počet institucí: aktuálně 3¹ a více ČI/UI (kritérium 3+).

CzechELib deklaruje princip otevřenosti (tj. v dalších letech mohou vznikat nová konsorcia).

¹ Výjimky musí být projednány na úrovni OR, doporučeny ŘV, který je musí schválit.

Tabulka 2: Maximální podíly podpory v jednotlivých letech. Počínaje rokem 2024 (včetně) bude relativní výše podpory snižována každým rokem o 2,5 procentního bodu oproti předchozímu roku

	2023	2024	2025	2026	2027
CM EIZ	70 %	67,5 %	65 %	62,5 %	60 %
ostatní EIZ	50 %	47,5 %	45 %	42,5 %	40 %

Jedná se o **maximální** možnou výši podpory předpokládanou na základě alokovaných částek a prognózy cen EIZ. CzechELib nemůže garantovat její udržení.

Možnost úpravy podpory směrem dolů

V případě, že rezervovaná částka v rozpočtu projektu NCIP VaVal (viz Tabulka 1) nebude v daném kalendářním roce postačovat, **bude** výše podpory v daném roce poměrově snížena pro všechny EIZ a všechny instituce:

(nový podíl podpory) = (plánovaný maximální podíl podpory) × (celková rezervovaná částka v rozpočtu) / (celková potřebná částka na podporu EIZ)

Příklad: v r. 2023 je maximální možná výše podpory 70 % resp. 50 % pro CM EIZ resp. ostatní EIZ. Částka alokovaná na podporu je v tomto roce ve výši 400 mil. Kč, avšak náklady odpovídající podpoře se vyšplhají na 420 mil Kč. Nová výše podpory pak bude $70\% \times 400 / 420 = 66,67\%$ resp. $50\% \times 400 / 420 = 47,62\%$ pro CM EIZ resp. ostatní EIZ.

Možnost úpravy podpory směrem nahoru

NTK **může** jednostranně navýšit v případě překročení bezpečného kurzu měny podporu členskými institucím nad rámec maximálního podílu podpory v daném kalendářním roce dle typu EIZ o relevantní hodnotu rozdílu (nebo aspoň jeho část – v případě nedostatku zbývajících finančních prostředků) mezi uhrazenou platbou poskytovateli EIZ v CZK a zálohovou platbou členské instituce v CZK stanovenou dle Postupu použití kurzu pro stanovení zálohové platby členské instituce v daném roce (dále jen “nedoplatek spoluúčasti”).

Pokud bude aplikováno toto opatření, pak:

1. Bude se týkat všech CM EIZ i ostatních EIZ, u kterých došlo k překročení bezpečného kurzu
2. Nebude se týkat případů, kdy je spoluúčast ve výši 100 %.

Pokud by zbývajících finančních prostředků nepostačovaly (nebo postačovaly, ale bylo schváleno jen jejich částečné využití) na pokrytí celkového nedoplatku spoluúčasti (= součet všech nedoplatků spoluúčasti), bude aplikován následující postup:

Každý nedoplatek spoluúčasti pro každou kombinaci EIZ-instituce (kde je nedoplatek spoluúčasti) bude poměrově snižován o podíl celkové **dostupné** potřebné částky a celkového nedoplatku spoluúčasti.

Příklad: plánovaná spoluúčast pro EIZ 1 a EIZ 2 byla 50 %. Díky propadu kurzu CZK však u EIZ 1 vychází celkový nedoplatek spoluúčasti 1 mil. CZK, u EIZ 2 vychází celkový nedoplatek spoluúčasti

na 2 mil. CZK. Celkový nedoplatek spoluúčasti je tak 3 mil. CZK. Zbývají však finanční prostředky jen ve výši 2 mil. CZK.

Podíl celkové dostupné potřebné částky a celkového nedoplatku spoluúčasti je 2 mil. / 3 mil. = 66,67 %.

Každý z nedoplatků tak bude snížen jen o 66,67 %: u EIZ 1 o 666,7 tis. CZK, u EIZ 2 o 1 334 tis. CZK. Zbývající část nedoplatku (u EIZ 1 je to 333,3 tis. CZK, u EIZ 2 je to 666 tis. CZK) bude rozpočítána mezi instituce podle výše jejich podílu na platbě v původní měně a bude jim fakturována.

Nutné podmínky:

- v rezervované částce na EIZ (Tabulka 1) pro daný kalendářní rok zbývají finanční prostředky,
- zvýšení doporučí OR a schválí Řídicí výbor a poskytovatel podpory (MŠMT).

Možnost 100% podpory pro vybrané EIZ

Ve zcela výjimečných případech může NTK přistoupit k pořízení EIZ, kdy celá platba (100 % ceny) bude pokryta podporou (nulová spoluúčast institucí). Takovýto nákup by měl splňovat následující parametry:

- mělo by se jednat o klíčové EIZ (nebo rozšíření klíčových EIZ), např. pro hodnocení VaV v ČR;
- k EIZ budou mít přístup všechny členské instituce nebo jejich převážná většina,
- financování nesmí negativně ovlivnit standardně zajišťované EIZ (financování EIZ se spoluúčastí institucí má přednost), proto by financování mělo být převážně nebo výlučně z prostředků, které zbyly po finálním vyúčtování plateb za EIZ (a vznikly např. z kurzových úspor v daném roce, z mimořádně úspěšného vyjednávání, apod.),
- mělo by se jednat o mimořádné jednorázové pořízení, které nevyvolá náklady nebo finanční závazky v následujících letech, avšak s trvalými právy přístupu.

Nutné podmínky:

- v rezervované částce na EIZ (Tabulka 1) pro daný kalendářní rok zbývají finanční prostředky,
- pořízení tohoto EIZ neohrozí plánovanou výši podpory pro „CM EIZ“, ani „ostatní EIZ“ v aktuálním roce, ani v následujících letech,
- pořízení EIZ za těchto podmínek doporučí OR a schválí Řídicí výbor.

